

L'Educació, factor de competitivitat

CONFERÈNCIA DE L'ALCALDE DE LLEIDA, ANGEL ROS, ORGANITZADA PER LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Benvingudes i benvinguts al Magical, Centre de Producció Audiovisual del Parc Científic de Gardeny.

Gràcies a la Demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes per convidar-me un any més a la conferència amb tots vostès.

Una conferència que celebra la seva edició número 15, de les quals jo he tingut oportunitat de fer-ne les darreres 8.

Al llarg dels darrers anys els he parlat de:

- "Impuls al desenvolupament econòmic" el 2012 al Castell del Rei-La Suda
- "Lleida una transformació en marxa" el 2010 a La Llotja
- "El futur de Lleida amb les persones" el 2009, "El lloc de Lleida a Catalunya" el 2008, "Els grans reptes de Lleida" el 2007 i "Treballant pel futur de Lleida" el 2006 a la Sala Alfred Perenya
- "Lleida en la societat oberta del segle XXI" el 2004 i "Lleida un repte a 10 anys" el 2005 a la Sala Jaume Magre

Aquest any centraré la meva xerrada en el que considero el valor que més assegura el futur, que és imprescindible en qualsevol societat i que ho serà també en la societat que cal crear.

Em refereixo a l'Educació: l'educació és un actiu que segur que no és tòxic i mai serà objecte de rescat.

Perquè segurament compartim la visió de què ens trobem amb indicadors de final d'època, amb senyals de canvi profund en la societat.

- L'inici de la crisi financera i immobiliària va ser el primer indicador.
- La crisi dels models productius en la nostra regió europea, el canvi de centralitat en el món
- Els moviments socials dels indignats
- Les revoltes als països del Magrib

- El trist paper d'Europa en les crisis financeres i polítiques dels seus estats membres
- La manca de solucions i d'escala europea en la situació econòmica actual
- Els creixents moviments socials de protesta en sectors tan sensibles com l'habitatge, el futur dels joves, l'atur, les retallades i els casos de corrupció política i empresarial o els canvis de comportament electoral dels ciutadans.

Tots aquests fets posen en qüestió l'estat del benestar i la pròpia democràcia.

Massa canvis, massa indicadors per no pensar que ens trobem davant d'un nou cicle en la nostra societat. Fins i tot en estructures tan estables i duradores com l'Església hi veiem indicadors de canvi d'època.

I la nostra ciutat? Mirant de navegar en un mar difícil, conservant al màxim la calma, la convivència i la cohesió en aquestes èpoques complexes.

Una ciutat que forma part d'una Catalunya que, enmig d'una tempesta global, hi afegeix els seus dimonis particulars: una crisi institucional i de relació amb l'Estat que per alguns és l'oportunitat buscada des de fa 300 anys i per altres -entre els que m'incloc- és una dificultat addicional per sortir amb el menor cost social d'aquests temps turbulents.

Perquè les relacions Catalunya-Espanya han de canviar. Han de canviar en la direcció de buscar l'equitat fiscal i el respecte institucional i cultural. I al mateix temps, Catalunya i Espanya han de trobar el seu futur en una Europa que, de moment, sembla no voler ser futur per a ningú.

La solució però ha d'arribar de la mà de l'equitat, del respecte i d'Europa. Això requereix lideratge i visió de futur. No hi veig més solució.

La nostra societat ha de preservar també l'estat del benestar: replantejant-lo, això si, material i ideològicament.

Per això ha de recuperar el creixement econòmic i l'ocupació. Ho ha de fer amb models de creixement diferents, però ho ha de fer. I ha de preservar els valors de la democràcia, la igualtat i la solidaritat.

Els canvis en un sistema democràtic només poden anar en la direcció de més democràcia. Els drets materials són adaptables als moments econòmics. Els drets immaterials, els drets humans i els valors no admeten marxa enrere. Qualsevol canvi social ha d'implicar més democràcia i respecte pels valors de la nostra societat.

És per això que el nostre país s'ha de dotar de lleis (i de voluntat de compliment de les mateixes) que garanteixin la transparència, la participació en la vida política -especialment en els processos electorals- i que vetllin per la justícia i per la equitat, especialment en aquells drets que garanteixen la qualitat de vida i dignitat de les persones com són l'educació, la salut, la seguretat, el treball, l'alimentació i l'habitatge.

Les lleis de la societat que cal construir han de garantir que l'economia de mercat no posi en risc aquests drets fonamentals de les persones.

Tornem a la nostra ciutat i desenvoluparem un d'aquests drets, el que més assegura el futur.

Lleida manté en aquests anys uns indicadors raonablement bons en seguretat, en serveis bàsics com els esmentats abans i en altres serveis complementaris que presten les diferents administracions.

Pel que fa al desenvolupament econòmic, el nostre sistema productiu i els sectors bàsics de la nostra economia fan que aguantem la crisi millor que la mitjana del nostre entorn geogràfic. Si parlem de competitivitat d'un sistema, sempre es mira la internacionalització, la innovació i la productivitat.

En els tres camps estem bé en els sectors bàsics de la nostra economia:

- L'any 2012 vàrem assolir el rècord històric de balança comercial positiva
- La innovació en els nostres sectors agrícoles, ramaders, alimentaris, mediambientals, energètics i tecnològics és molt competitiva a escala europea
- La productivitat basada en els costos de producció diferencials, compara bé amb la resta d'àrees metropolitanes del país.

Però hi ha un sector amb especials dificultats que em preocupa: el comerç, que pateix la caiguda del consum intern, l'atur i les retallades salarials i del crèdit privat.

El comerç és un símbol clar de la fisonomia de les ciutats, a banda de ser un sector econòmic fonamental. Des dels poders públics i món financer és necessari fer un esforç addicional per potenciar-lo en tots els seus formats.

Pel que fa a l'atur, la nostra ciutat està al voltant del 17%: una xifra que ningú pot considerar tolerable però, de fet, és una dada molt inferior a la mitjana del país i de l'Estat.

Tant a nivell local com provincial tenim una de les cotes més reduïdes en el que és el principal problema de la nostra societat.

En aquest context nacional i local, la política municipal d'enguany i dels propers anys vetllarà pel manteniment dels serveis públics, per la qualitat de la ciutat de forma que sigui atractiva humanament i empresarialment.

Apostarem per la col·laboració públic-privat com a garantia per assolir nivells raonables d'inversió i garantirem un finançament municipal que mantingui la salut de l'hisenda pública local.

Seguirem amb els processos de racionalització, millora i control de costos; com els que justament estem fent ara en l'àmbit del transport públic.

Seguirem amb l'externalització dels serveis d'enllumenat, garantint així inversions. I continuarem aquests processos en els àmbits de l'eficiència energètica i gestió d'edificis públics.

Pel que fa a inversions, continuarem amb els plans de barris vigents (especialment el del Centre Històric i Magdalena-Noguerola) a menor velocitat donada l'aturada d'inversió del nostre soci al 50%, la Generalitat de Catalunya.

Acometrem obres de reurbanització en els diferents barris de la ciutat (amb finançament autonòmic o estrictament municipal, a partir de l'estalvi) i portarem a terme les inversions pactades amb l'Estat en l'àmbit del traspàs de carreteres que afecten la N2 i Gardeny.

Seguirem apostant per la promoció econòmica, el suport als emprenedors, i el foment del turisme, directament i mitjançant GlobaLleida.

I finalment, i aquí és on volia arribar, en els propers anys apostarem pel valor de més futur, l'únic que no té cap risc de pèrdua en els períodes de canvi econòmic i social: l'Educació.

Algú podria pensar: com l'Ajuntament aposta i basa el seu futur en un àmbit en el que competencialment no és rellevant i fins i tot els anuncis de nova legislació municipal en qüestionen les competències?

La raó és òbvia: el futur està vinculat a l'Educació i el Coneixement. I la primera obligació d'un govern local és assegurar el futur dels seus ciutadans. Competències i lideratges no sempre van lligats però garantir el futur és imprescindible per a qualsevol govern.

L'educació és una inversió de la que no podem prescindir .

El recentment publicat *"Llibre Verd del finançament a llarg termini de l'economia Europea"* indica que la inversió a llarg termini és una despesa que millora la capacitat productiva de l'economia.

S'inclouen les infraestructures energètiques, de transport o de comunicacions, les instal·lacions industrials i de serveis o les tecnologies ecoinnovadores i de lluita contra el canvi climàtic. Però que també inclou l'educació, la recerca i el desenvolupament.

La inversió a llarg termini segons el Llibre Verd consisteix en la formació de bens actius, tangibles i intangibles com l'educació.

Aquestes inversions intangibles tenen avantatges més amplis per la ciutadania donat que generen majors beneficis per a la societat al potenciar serveis essencials (l'educació) i millorar el nivell de vida.

Vostès són coneixedors que sempre he estat un gran defensor de la inversió en infraestructures i bens materials i que he hagut de defensar algunes d'aquestes inversions en contra d'opinions públiques i publicades. I tornaria a defensar-les: l'AVE,

l'Aeroport... o el Parc Científic, la Llotja o el Magical. Perquè el pitjor per a Lleida seria no tenir aquests factors de competitivitat actual i futura.

Però ara toca prioritzar l'educació, el valor més durador en temps de canvi social. L'aposta municipal per l'educació ha de recolzar tots els nivells del sistema educatiu i, també, ha de permetre la recuperació d'aquells que “surten” del sistema.

Cal recolzar l'educació preescolar, la primària, la secundària, l'educació en el lleure, la formació professional i ocupacional, els idiomes, els ensenyaments artístics, la formació al llarg de la vida i la universitat.

La ciutat de Lleida lidera les escoles bressol a nivell de l'estat: 18 escoles municipals amb 1.036 alumnes cobreixen el 55% de l'oferta total preescolar a la ciutat. La resta el cobreix el sector privat i concertat, també amb un gran nivell de qualitat.

A Lleida el 64% dels nens i nenes del nivell P2 estan escolaritzats (10 punts més que en el conjunt de Catalunya, on les xifres es situen en el 54%).

Els estudis pedagògics demostren que els nens i nenes escolaritzats estan més socialitzats, i que aquests ensenyaments fomenten la igualtat d'oportunitats i per tant l'equitat.

La política municipal en aquest àmbit aposta pel manteniment del model públic d'escoles bressol municipals, mantenint la qualitat del sistema.

L'ensenyament de segon cicle d'infantil, el primari i el secundari, competències de la Generalitat compta a Lleida amb 21.000 alumnes.

L'Ajuntament aporta a l'educació, a part del competencial manteniment de centres, els programes educatius tant en horari escolar com extraescolar.

Aquest any han estat 50.000 els usos de l'oferta educativa complementària municipal. Enguany, aquesta oferta és reforça amb activitats de foment de l'emprenedoria (a partir, ja, de 3r i 4t d'ESO), els Campus de ciència i tecnologia, de promoció de la salut i de foment i gestió mediambiental.

En aquesta edat de l'ensenyament primari i secundari els alumnes compten, a més a més, amb les escoles d'art municipals: plàstica, música i arts escèniques que arriben a un total de 3.000 alumnes.

I també en aquesta edat, l'aportació municipal al món de l'esport permet arribar als 5.000 practicants de l'esport com activitat educativa.

L'aposta municipal en aquest tram educatiu serà la de l'ampliació, any rere any, de l'oferta d'educació complementària als centres i a les famílies així com el manteniment i ampliació dels ensenyaments artístics independentment del suport que puguin tenir d'altres Administracions.

Però no pot acabar aquí la tasca de govern municipal en l'àmbit educatiu obligatori perquè no tots els alumnes acaben aquest període.

Un 22% a Lleida i un 27% a Catalunya del total dels estudiants no acaben amb èxit: és a dir, 300 alumnes per any generarien un problema individual i social si no fos per l'acció dels governs locals i del país i sense les entitats del tercer sector.

El mateix problema que generarien el 0,92% de nens absentistes a Lleida (una xifra que és del 2% a Catalunya): és a dir, 250 nens i nenes a la nostra ciutat per als quals l'acció pública i de les entitats és la garantia de drets i d'inclusió social.

La política municipal per a l'educació dels joves en situació de risc serà l'atenció social, i la col·laboració amb les entitats del tercer sector que desenvolupen programes per a la reincorporació en el món educatiu i laboral.

Els programes de formació ocupacional que desenvolupem garanteixen tant la incorporació de joves en situació de risc com la dels adults que han perdut el lloc de treball i han de recuperar un lloc alternatiu mitjançant la formació ocupacional i la formació permanent.

El batxillerat és l'opció per a 2.600 nois i noies a la nostra ciutat.

L'acció municipal reforça i ha de reforçar més aquest tram educatiu en àmbits tan importats com la salut, l'associacionisme, el voluntariat o l'interès per l'art i per la ciència.

Activitats com l'Olimpíada Nacional de Física -que varem realitzar aquesta setmana-, els camps de treball del Parc Científic o els grups de voluntariat social entre d'altres formen part de l'aportació municipal en aquest cicle educatiu.

I si 2.600 alumnes fan batxillerat, 4.400 fan FP. Avui la FP (ho deia ahir a la presentació de la nostra Fira) és la millor assegurança contra l'atur.

Només un 6,5% dels titulats en FP busca feina. Els altres segueixen estudis en nous cicles d'FP o bé a la Universitat, o entren, la majoria, en el món laboral.

La competitivitat en el món empresarial operatiu depèn fonamentalment del capital humà, és a dir, de la Formació Professional.

Amb l'FP ens juguem molt a les nostres terres.

Hi tenim tres grans objectius:

- En primer lloc la formació dual i en alternança (especialment la dual); on l'empresa forma al futur titulat. A Lleida ja tenim experiències a la Caparrella i ara a l'Escola del Treball així com a altres municipis de les Terres de Lleida i l'objectiu és que les nostres comarques siguin capdavanteres a Catalunya en FP a l'empresa.
- La segona línia fa referència a les titulacions: cal incrementar-les en els àmbits energètic, mediambiental, agrari, mecànic, tecnològic i serveis a les persones.

- I la tercera línia de treball pel que fa a l'FP a Lleida és la internacionalització: els ERASMUS d'FP i les pràctiques i estades a l'estranger dels nostres alumnes pels quals haurem hagut de reforçar sensiblement les capacitats en idiomes.

La política municipal en l'àmbit de la FP seguirà recolzant aquest estudis perquè assoleixin els tres objectius que hem esmentat. Continuarem amb la Fira de la FP, amb el Viver per a Emprenedors de Formació Professional i el curs vinent convocarem beques municipals per a estudis i estades formatives d'FP a l'estranger.

Un àmbit educatiu en el que el nostre país mostra una gran feblesa i que incideix directament en la nostra competitivitat, són els idiomes.

El que hauria de ser un canal per a la major internacionalització de l'economia actual de barrera quan no s'han fet les inversions necessàries en educació.

Des de l'Ajuntament incrementarem els microcrèdits per estudis d'idiomes, crearem un sistema i convocatòria de beques, i difondrem i recolzarem els ensenyaments d'idiomes en els centres públics i privats de la nostra ciutat.

Un àmbit d'especial rellevància i tradició municipal que estem potenciant són els ensenyaments artístics. Als alumnes que troben en ells una afició i una educació en sensibilitat i expressió cal afegir-hi aquells que en volen fer una professió.

La tradició artística de Lleida ha de fer el salt cap a la indústria cultural. Aquest és l'objectiu de l'espai on som, el Magical per les arts audiovisuals i la Llotja, l'Auditori o l'Escorxador en les arts escèniques i musicals.

En la formació artística actualment tenim coberts -mitjançant cicles professionals- les arts plàstiques i la música.

Ens cal ara fer dos salts més, que estem preparant acadèmica i administrativament amb total acceptació per part de la Generalitat i que seran operatius el proper curs o, a més tardar, el següent.

Em refereixo a la titulació oficial de formació professional superior en Arts Escèniques i al Grau Superior del Conservatori de Música.

Lleida tindrà estudis oficials de teatre i serà el primer Conservatori Superior de Catalunya fora dels dos existents a Barcelona, un fet que permetrà assolir el nivell acadèmic més alt en els estudis musicals.

L'aposta municipal pels ensenyaments artístics és el futur de la ciutat en la indústria cultural.

La darrera aposta del govern municipal (darrera que esmento però primera quant a impacte social) és la Universitat.

Lleida seria diferent sense la seva Universitat. Alguns la recordem, però volem mirar endavant i no enrere.

El binomi ciutat-universitat facilita el desenvolupament personal, social i institucional i té capacitat per canviar el futur d'un territori.

Lleida no hauria estat el que va ésser sense la seva Universitat medieval i hauria entrat malament en el segle XXI i en la societat futura sense la Universitat restaurada.

Consideracions d'estratègia i de titulacions operatives al marge, la Universitat posa Lleida en el mapa del coneixement, el més rellevant en la societat actual. El mapa de la societat futura espero que afegeixi la justícia al coneixement.

La nostra Universitat no està aïllada. Òbviament no ho està de la societat lleidatana, a la que ofereix relació amb l'empresa, amb les institucions i amb els ciutadans mitjançant l'educació permanent.

Però, a més a més, la Universitat de Lleida està dins d'un mapa universitari català i dins del d'una regió espanyola i europea més ampla en la que també participa mitjançant el Campus d'Excel·lència Internacional entre altres projectes.

Des del meu respecte a l'autonomia universitària, la ciutat ha de recolzar i reforçar el paper de la Universitat de Lleida dins el mapa regional.

Els temps actuals no posen de moda els conceptes proteccionistes però al marge de pertànyer a un país que històricament ho ha estat, un model universitari com el català d'universitats "locals" ha d'incorporar un proteccionisme basat en l'excel·lència per garantir la subsistència i competitivitat de les mateixes.

Les Universitats catalanes han d'harmonitzar l'especialització en les disciplines vinculades a l'economia territorial amb el concepte universitari de formació integral de l'individu i l'interès pel saber científic en tots els àmbits del coneixement.

La Universitat de Lleida, en la meua opinió, ha d'apostar per l'excel·lència en el món agronòmic, biomèdic, tecnològic i ciències socials.

En termes polítics això vol dir l'exigència en el marc universitari català, de l'exclusivitat de l'enginyeria agronòmica i de la capacitat d'impartir els estudis de veterinària.

Quant a Centres de Recerca cal apostar pel projecte Agrotècnio així com pels centres que la UdL comparteix amb l'IRTA.

Un món especialment vinculat a l'agronòmic és el de la salut i la biotecnologia, i això representa l'aposta pública per a l'Institut de Recerca Biomèdica, IRB, i pel estudis de Salut, Biotecnologia i Nutrició.

Avui el món agrícola inclou també el món energètic i el mediambiental, i en aquest sentit cal apostar pel projecte Inspires vinculat a l'Escola Politècnica Superior.

El sector tecnològic que també es lidera des de l'EPS s'ha demostrat com un dels sectors tractors del Parc Científic i avui ja és rellevant en l'economia i ocupació lleidatanes.

Així mateix el món agrícola cal complementar-lo amb l'àmbit de la gestió econòmica vinculada a empreses agràries.

Les Ciències Socials tenen a casa nostra una tradició que avui representen els estudis de Desenvolupament Social i Territorial imprescindibles pel desenvolupament de les nostres terres a escala humana i econòmica.

El món de l'atenció social és ahora generador de llocs de treball vinculats a les polítiques públiques, en una societat de serveis com l'actual.

Finalment, el món de les humanitats, bàsic pel desenvolupament de la persona i pel creixement de la indústria cultural cal potenciar-lo i dotar-lo d'ensenyaments complementaris de base tecnològica, clau per a la generació d'ocupació vinculada a l'art, les humanitats i les ciències socials.

Acabo. L'Ajuntament de Lleida veu en la Universitat actual un factor diferencial respecte a altres períodes històrics. Ara podem competir en termes d'igualtat amb altres ciutats i territoris en la societat del coneixement.

En temps de dificultats i en una societat en canvi, el futur està vinculat a apostes segures, a inversions garantides, i sabem que l'educació ho és i marca el futur dels països i les ciutats.

Moltes gràcies,

ÀNGEL ROS DOMINGO
Alcalde de Lleida

Lleida, 16 d'abril de 2013